

Any XVI

Barcelona 15 Janer de 1903

Un pareil d' enamorats nascuts á l' Andalusia; 'ls rals els tenen comptats, pero no 'ls falta alegria.

R

De dijous á dijous

Lo succés de la setmana ha sigut la mort d'en Sagasta, quals notas biogríficas y historia política, ni son d'aquest lloch per massa conegudas, ni interessan ja á ningú, que aixó es menjar per la premsa diaria, pels rotatius de gran circulació. Si es veritat que hi ha infern, y que al infern hi ha foch, à las horas d'ara, en Práxedes Mateo Sagasta, ja deu ser ben rostit... parlèm del polítich, que tanta munió de llágrimas ha fet vessar, sostenint ab marcada temeritat duas guerras colonials, ahont han quedat morts ó esguerrats, la joventut en pés de tota una generació... que no ha tingut diners per redimirse del servey militar á que forsosament se l'ha obligat. Malgrat que 'ns descubrim el cap, davant d'un cadavre, aquest judici que s'ha guanyat l'home públich del poble espanyol qu'ha governat tants anys de carrera, se 'l té ben merescut.

Las institucions, sí, que li poden estar ben agrahidas; ell, que va fer sa carrera conspirant contra 'ls Borbons sense mirar trevas, que va ser ab en Prim un dels primers instigadors de la Revolució del 68, que va destronar la Reyna Isabel, tot ho ha sacrificat, enjegantho á las potas dels cavalls, tot, inclós lo país, pera 'l sosteniment de la forma monárquica, que tal rassa representa.

Avuy els seus hereus polítichs ja 's disputan las talladas y no 's poden avenir pera fer un amo que las reparteixi... Tots son llops de la camada y famolenchs se 'ns volen menjar, sens deixar ni las engrunas pe 'ls companys.

En Montero Ríos sembla que sigui 'l capitost... però en Moret, podria molt ben ser que 's menjés lo tall, mes que fassi 'l bot desde Roma... ensenyant la má del clero... que per tot se fica en aquesta terra... ¡Fóssim á Fransa!...

*
**

Posat ja en funcions l'arcalde nou, senyor Monegal, té feyna tallada per estona, si vol extirpar las sangoneras que 's xuclan els diners del Municipi, que son de Barcelona; rengló que fins ara no ha tocat cap altre arcalde dels seus antecessors, ja pera no desconhortar al caciquisme d'aquí, que tot ho té minat, ja pera complaure als padrins de la Cort, que envían empleats *impuestos* que ni 'n saben, ni volen servir de res, mes que de cobrar las nóminas.

La ciutat tè sos serveys tan desorganisats que fá fástich, per bruta y descuydada; els carrers del Enxanxe no 's poden ni traspasar, tot just ne cauhen quatre gotas de pluja; de vigilancia, ni 'n parlèm, per poca y tan malament organizada, que no serveix de res, inclós la vigilancia particular que també han fet malbé... y mentrestant aixó dura, els gastos municipals cada día creixen, s'apujan els pressupostos y una gran munió d'empleats cobra soldada del Municipi, sense donar cap servey... mes que 'l d'anar á cobrar... y aixó ho trovarà l'Arcalde en tots els organismes de Casa la Ciutat, si vol mirar-s'ho.

Si tothom treballés com es degut, la ciutat de

Barcelona podria serne modelo de netedat... Se podria llepar, com s'acostuma á dir, y anar ab els quartos á las mans.

*
**

Tocat aquest punt, un dels més interessants que fem avinent, y mentrestant esperém els resultats de la campanya pera posar ordre á tranvías y carruatjes públichs que campan per allá ahont volen y donan els serveys com los convé y son servits, sent lo primer que deuria reglamentarse, fixant en lloch visible el quadro dels serveys, penyorant á las Empresas quan faltessin, y, aixó complert, exigir respecte al públich; aném ara, per vía d'entreteniment, pe que 'ls llegidors de LA TOMASA tinguin idea de com s'esbutifarran els fondos comunals (no pas per posarhi remey, que aixó es parlar á la lluna), á donar minuta d'un dels capítols dels pressupost ordinari de gastos, d'aquest any, aprobat pe 'l Ajuntament de Barcelona.

Diu l'article sisé en castellá y tot:

MUSEOS ARTÍSTICOS

Personal de la Junta de Bellas Artes:

Un oficial primero Secretario de la
Comisión... Pesetas 4000

Personal facultativo:

Un Director de Museos Artísticos. 3000
Un ayudante técnico. 2000
Un escribiente fotógrafo. 1500

Personal subalterno:

Un conservador del Palacio Real y
Museos de Arte Decorativo y Ar-
queología. 2000
Un conserje del Palacio de Bellas Ar-
tes. 1250
Un conserje del Museo de Arte Deco-
rativo. 1250
Un conserje del Pabellón Règio. 1250
Un sereno del Palacio de Bellas Artes. 999
Un sereno del Museo de Arte decora-
tivo. 999
Aumento gradual de sueldo por razón
de antigüedad que corresponde á los
empleados contenidos en esta rela-
ción, á tenor del acuerdo de 9 de
Mayo de 1879. 3000
Brigada de limpieza, compuesta de un
celador á 3'50 pesetas diarias y de
un mozo carpintero, un lapicero, un
pintor, dos yeseros vaciadores, un
albañil, un cerrajero y un lampista á
3'25 pesetas diarias cada uno. 11000

Material para la Junta de Bellas Artes:

Material de oficina. 1000
Adquisición é instalación de ejempla-
res para los Museos de Bellas Artes
y de Arte decorativo y arqueológico. 110000
Gastos de Conservación de los edifi-

cios del Palacio de Bellas Artes y Pabellón Régio	2000
Para una Exposición.	25000
TOTAL.	Pesetas 160248

Aquest despilfarro tant gros y tant sense solta, fou aprovat per forsa y corrents apoyat pe 'ls elements catalanistas del nostre Ajuntament, pe 'ls representants de la gent de bé de Barcelona, els moralisadors d'empenta, que gastan aytals formas que ni s'hi pot parlar; que arronsan las espatllas per contesta, y s'apropian partidas com la que vé consignada á dalt, que aixó vol dir, ó no sabem de lletra, l'entregar la Secretaria y las quatre mil pesetas del sou á n' en Casellas, que havia exercit fins ara de miloca periodística.

Com que las xifres no necessitan comentaris, malgrat sa aridesa, hem volgut estamparlas pera obrir els ulls á n' aquells que encara dormen, guardant en cartera alguns altres capitols del pressupost municipal tant sucosos com el que hem transcrit.

*
*
*

Després dels dictamens pericials, dels dats recullits al extranger y probas que s'han fet públicament á la fás de tot Barcelona, sembla impossible que hi hagi qui sigui capás encara de voler aguantar la empresa del gas Lebón, que després de despullar per malas arts de sos drets á la Ciutat pera apropiarsel's, la segueix.. explotant, sino fá cosa pitjor. Lo senyor Salas Antón ha posat en son discurs el dit al mitx mateix del mal; sas rahons no tenen volta de fulla y foren tant aclaparadoras pe 'ls concejals que fan els interessos de la empresa del gas y van contraris á Barcelona, que per boca del senyor Cambó no van tenir més argument per reportarlo que dirli que tot alló no tenia res que veurer ab lo dictamen que anavan discutint... ¡Y tant com hi té que veurer!... Com que la instalació del gas sistema Strache ó qualsevulga d'altre, s'imposa, pera fugir de las grapas de la empresa Lebón y dels que 'l sostenen, valdement anant tirant!

Aquestos ho fan ben malament; ó deuen cobrar molt barato la feyna ó be l'enganyan a la empresa «enlluernadora» d'aquets senyors que s'esplican tant galanament com en López Gómez, bo y fent de pallaso, y volent llegir sos discursos que 'ls porta escrits á la butxaca.. Res; que no hi anava previngut, ¡Pobre home!

Fins en Mir y Miró, va comensar fent ayguas y caminant bon xich fora carril... qu' aquest senyor per tot fica la cuillera, però al últim va cantar qu' el contracte ab l'empresa Lebón es leoní y 'l gas que subministra car y dolent. Gracias... però á n' en Salas Antón qu' ha sigut l'home de l'auca, y que s'ensorrin d'un cop aquestas empresas explotadoras del gas, que ja n' han fet massa á Barcelona.

*
*
*

Y, prou matemáticas per avuy.

CALIXTE PI y XARAU.

Regalos de cap d' any

En lo present número continuém la llista de calendaris que varis acreditats industrials han tingut á bé remetrens dels que regalan á sos clients.

Doctor Andréu, un elegantíssim vano, imprés sobre metall, representant la aparició del *Lohengrin* en l'acte primer de dita ópera.

L'obsequi del doctor Andreu es tant artístich com notable, y no duptém que cridarà la atenció de tots quants favoreixi ab sa distinció.

Farmz Boix, acreditat fabricant de xacolate, obsequia á sos clients ab un cromó de gran tamanyo artístich y elegantment presentat, que denota un cop més son irreprotxable gust.

Don Eduardo Pi, reputat fabricant de xacolate, que regala una tant acabada reproducció cromática, que resulta una verdadera obra d'art.

G. Uriach y Companyia, coneguts droguistas; lo regalan de istil modernista y assumpto sumament artístich.

J. Viladot y Companyia, reputat farmacéutich, un preciós cromó figurant un hermós ángel vestit de *heraldo*, el qual admira una cartela en que hi ha lo nom de la casa.

Salvador Banús, acreditat droguista, una bonica marina que revela en l'artista que l'ha dibuixada un gust extraordinari.

Aixis mateix lo senyor Banús, nos ha enviat uns plats cendrés ab la vista de sa acreditada casa, que acredita son bon gust y espléndids.

Campmany y Companyia, coneguts fabricants de cervesa, un preciós quadro que representa una escena flamenca.

Imprenta Elzeveriana, una artística reproducció de una escultura de Renart, en que hi ha un oficial caixista d'imprenta, executat ab tanta perfecció que acredita á ditt establiment.

Boer (paper de fumar), una *manola* de 'n Casas, fet ab lo motllo de costúm en tant simpátich artista.

A tots los industrials esmentats los remerciém l'envió y 'ls desitjém una série interminable de prosperitats en lo present any.

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 61 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la humorada en un acte y en vers

La Tornaboda

original de JULIÁ CARCASSÓ

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s'agotan 'ls exemplars.

La opinió dels "bigayres"

TABERNA D'EN CASCARRIA

—Trovém dolent el gas d'aygua
y 'l d' hulla 'ns sembla ruhi.
¡L' Ajuntament ha de darnos,
si té modos, gas de ví!

Un arcalde que no vol que 's "fumin" de las Ordenansas

—¡Tire, usted, este cigarrot!
—¡Deu meu: ¡Un municipal!
—¡Queda usted multado, en nombre
de don José Monegal!

Curiositats

MARINERAS

L autorisació donada fá poch pe 'l ministre de Marina de Fransa á una dona de la costa de la *Manche*, pera inscriurer's en el personal d' un barco de pesca, ha originat comentaris saladíssims y alguna sorpresa.

No obstant, sembla que d' inscripcions d' aquesta mena se 'n efectúan anyalment més de seixanta desde que 'l *sexe* anomenat *débil* se 'ns vá posant las calsas.

A Bretanya sobre tot, abundan las marineras, que juntan son guany al de son marit pera sostenir la familia, casi sempre tan abundant com la miseria dels pares.

Y lo que es excepció á Fransa es cosa corrent á Noruega y Suecia, y especialment á Dinamarca, ahont hi ha ocupadas moltíssimas donas en la marina mercant.

Els ports danesos emplean pe 'l pilotje, donas á las quals l' Estat dona un títol, y que constan en lo Registre oficial de Marina.

També á Finlandia hi ha donas pilots, ó *pilotas*, y marineras, més estimadas—ja ho crech—que 'ls homes, á n' als que substituheixen en las maniobras y travalls més pesats, sense cansarse.

Fá pochos días arrivava á Filadelfia, procedent d' Alexandria, un vapor, el *Zora*, quina tripulació se componia únicament de *turcas*; més ben dit, pera que no 's confonguin: de donas turcas. Sols lo capitá pertanyia al sexe que els homes ne dihém *fort*. ¡Y que verdaderament ha de serho perque un sol capitá pugui resisti tantas turcas!

A Grecia, aixó no es cosa rara; y á Egipte y al Asia Menor, deu céntims del mateix.

A la isla de Rodas las fadrinas no son solzament *bissos* de cap d' ala, sino que coneixen ademés la *carta de navegar* (com las d' aquí) y 'l cabotaje. Sembla que s' hi veuhen obligadas, puig es cos' úm del seu país, que avants de casarshi hagin fet tres viatjes, y d' aquest modo ja no hi ha por de que 's marejin... L' únich que pot marejarse es el marit, perque sembla també que están acostumadas á fumar com mals esperits. Però de tots modos, los marits s' estalvían el gasto d' esponjas per la familia, perque las mullers en portan en matrimoni un cert número de las que pescan sent solteras.

Mes, allá ahont se veuhen més marineras es al Japó; las japonesas son las donas més *ayqualidas*.

A Yokohama hi ha varias importants agencias ahont s' inscriuhen, així com á Tamsuí, á Hakodate, á Nangasaki y á Kobé. El serviment de queviures y municions als barcos de guerra corre allí á cárrech de marineretas, de divuyt á vint abrils, que desempenyan las sevas funcions ab una forsa y una llestesa que encantan.

Celebrém que la dona vagi emancipantse, servint á la marina, perque encare que l' aygua sempre 'ns ha fet respecte, de bona gana llensaríam paper y ploma pera capitanejar una numerosa, numerosíssima tripulació d' hermosas marineras de pochos anys y de totas castas.

P. P.

A las noyas del meu poble

Temps ha que no us hi dit res,
no tenintvos olvidadas;
es que feya sant repós
per tornar ferm á la carga.

Escoltéu vaig á abocar;
tinch ben plena la senalla;
¡no hi ha més, s' ha de patir!
y aquell que li pica, rasca

Qu' en faréu dels embolichs;
que us serveixen de manganxa,
si cusint y descusint,
mes us enlletgiu la fatxa?

Qu' en faréu de tant farsell,
si 'ls saraus están de baixa?
lo jovent no está per brochs:
temps ha que ab altre sóballa.

Ha marxat anant ben lluny;
á la terra de las *Chachas*;
y si algún se n' ha quedat,
te escuradas las butxacas.

A la festa, pel carrer,
prou que 'n féu de passejadas;
sent no més lo vostre intent,
perque us mirin los que passen.

Carre amunt y carre avall
com si fosseu senyorassas;
y 'l sol á la posta va,
sens haber *passat un' alma*.

A desar la canya y ams;
no hi ha peix que mostri gana,
¡no hi há més, s' ha de patir!
l' endemá cap á la farga.

Lo vestir vostre, es estrany;
no te res de nostra plana;
hont tot creix sá y natural,
sou qui hi dú la nota falsa.

¡Oh! y encar féu l' enfadat,
ab qui esplica lo que passa;
malvinatje 'l mon dolent,
mereixéu molta xurriaca.

Sempre modas heu seguit,
totas lletjas com la d' ara;
ab aquestos bombos buyts,
de las mànigas tant amplas.

Ab tals bultos portant vent,
serviriau be per manxas;
anéu donchs á cal ferrer,
pòdréu ser arreu de fragua.

Mal que us pesi tinch que dir,
del tot clar la retiransa;
tant me fa si us enfadéu:
¡Sembléu sols burras ab sárias!

Quan deséu los enfarfechs,
que enlletjintvos us embrassan,
jo que dich la veritat,
escriuré que sou molt macas.

Com de veritat ho sou
si no fossin costúms raras,
d' extrafer tant bé de Deu,
per tenir terra á la *Havana*.

Apa, donchs, vinga 'l farsell,
y feu cap á ca 'l drapayre;
que us valdrá *cinch sentiments*,
¡per comprar una arengada!

J. CASAS PALLEROL

Cornellà Janer de 1903

LA VUYTADA

Ja veuréu com nostre batlle,
ab son caràcter sencer
y activitat sense mida,
poch á poch anirá fent
grans cosas de las que deixan
en la Casa gran reguer
de bonas costums que faltan
dopressa y corrents, á fé,
si 's vol que las Ordenansas
municipals que son lley
de las costums ciutadanas.
es á dir, lo reglament
d' una ciutat que ja arriba
á la mitja edat fá temps,
sigan ben interpretadas
y atesas tal com convé
á la urbanisació nova
y al progrés del temps modern.

L' ordre séria que als tranvias
y omnibus afecta, n' es
una disposició xica
pe 'ls que pensan ab los peus;
pero que, segóns la premsa
y la gent d' enteniment,
es més gran de lo que sembla
per sos efectes prudents,
qu' evitará molts disgustos
als que solzament pujém
al tranvia per' fer via,
per forsa—en últim extrém—
es dir, per arribar d' hora,
per no fer tart... ¡ja 's comprén!
Perque, senyors, feya fástich
vómit y pudó, ben cert,
la tolerancia egoista
d' anar los cotxes replens
per arreplegar més *perras*,
(que aquí está 'l *quid* del excés)
prensantse á la plataforma
donas joves y homes vells,
donas vellas y homes joves,
homes y homes—qu' es més lleig—
y *paisans* ab militronxos,
peninsulars y extranjers...
¡Vés, una cosa tan *tènue*
com aquesta, es fonament
d' una voluntat de ferro
que no 's doblega pas gens
ab tot y volerla torce

la sistemática gent
que treure 'ls de la rutina
es per ells cástich crudel
ó atentat á lo que 'n diuen
«Individualisme», qu' es
la llibertat mal entesa,
causa d' anar malament
l' Administració (fins ara)
del Comú tot deixant fer
lo que 'ls daba la real gana
á n' als Fabras y als Grañés!
Pues señor, la gent 's reya
de la tal ordre y 'ls més
se creyan que quedaria
sol dos ó tres jorns en peu;
pró, veusaquí que l' Alcalde
ha sigut, donchs, lo primer
en ferla complí en persona
y ha montat tot un servey
extraordinari de *guras*
á aqueix objecte, y corrents.
han tingut á bé acatarla
desde l' amo al dependent,
desde faldillas á calsas
¡tothom! y ha dit que fá bé
la premsa de tots matissos,
(qu' es molt raro en nostres temps).

Al darrera, incontinenti,
al fumar ha fet procés
condempnant als caliquenyos
y á las brévas á no fer
foch ni fum de cap manera,
ab tot y estar tan extés
aquet vici que avuy dia
es dels altres vicis rey.
Y 'l que no vol ajupirse
á observar lo tal decret,
y dret á la plataforma
no vol estarse pas, *pues*,
per forsa ha de fumá ab *pipa*
sense fer fum poch ni gens.

Si á tots 'ls demés articles
de las Ordenansas ell
logra donar tant extricte
y rigurós compliment,
confessém que 'l nou arcalde
será l' únich y 'l primer
que ha empunyat més bé la vara
y ha tingut més... cacahuets

dés que fán de Real Ordre
arcaldes nostres Guberns.

L' atentat regi que 's creyan
'ls periódichs valents,
fruyt d' informacions mentida
que ja 'n tenim 'l pap plé,
ha estat en la fantasia
de tots 'ls que, solzament
pera ferhi 'l seu negoci
voldrian un, dos ó tres
disbarats ó crims diaris,
com més terribles, més bé:
Y ha estat un atentat *filfa*,
ja que al nostre jove rey
no aná dirigit lo tiro,
com se sapigué després.
De manera que la *planxa*
dels diaris realment
fou d' aquellas soberanas
y acreditan 'l séu zel
d' informar á *sus lectors*
dels més trascendentals fets,
á fi de que *¡uego* s quedin
contents y enganyats tots ells.
¡Ay, aquet ditxós *Deu Cènim*
quants epígrafes fá fer
ab lletres de pam que atreguin
la atenció dels més... pacients!

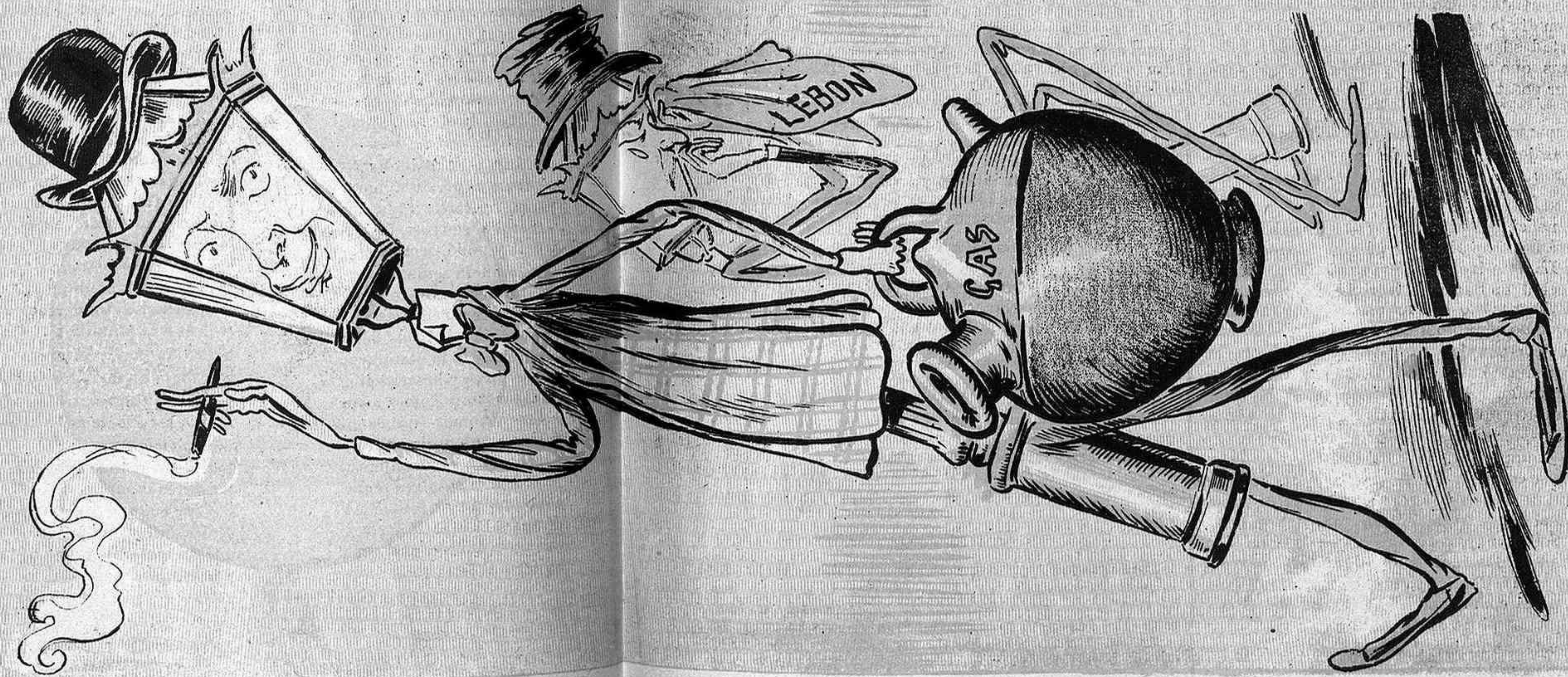
Fins que de Madrit retorni
lo senyor Monegal, veig
que fará las sévas *vessas*
un tal senyor Don Guillém,
d' apellido Boladeres,
á n' el qual dirém no més
que no gastí pas bolados
si vol durant aquet temps,
ferse accidentalment, digne
de rellevá al President
que no es pas gens *boladista*
y 'l pot pendre per model.

PEPET DEL CARRIL

Encare t' buscan ¡jo 't tochi!
 ¡no 's troba l' honor en lloch!

—¿Qu' aquell plora? ¡me 'n refúim!
 ¡are soch jo el qui faig llum!

—¡Jo me 'n rich d' el qué dirán!
 ¡Me quedo ab la fambrera
 encare que 'm vingui gran!

TEATROS

LICEO

Ab *Il Trovatore*, conforme estava anunciat, se presentá la eminent Darclee, y si aquesta obra en sa primera representació tingué un éxit molt accidentat á causa de lo desigual que sortí sa execució, en sa segona se lográ un verdader triunfo per trovarse los artistas sumament possessionats de sas respectivas *particellas*.

La senyora Darclee en lo famós *tercetto* del primer acte ja sentí l'entusiasme del públich que de nou se repetí en lo famós *miserere* y en la escena final de la ópera, demostrantnos en aquestas tres pessas sas valiosas aptituts artísticas.

Del protagonista n'estava encarregat lo tenor senyor Angioletti, y pot dirse que tota la nit estigué fet un héroe, puig per acallar lo deliri del públich, tingué que repetir la serenata y lo sobredit *tercetto* del primer acte y además lo famós *matre infelice* del tercer, pessa que resulta un escoll á los més notables cantants per lo elevat de sa *tessitura* y que lo senyor Angioletti cantá ab molta naturalitat, sobrepujant hasta á la nota del pentágrama.

Los demés artistas si be no feren res de particular, acompanyaren lo bon conjunt.

Dimars se posá la obra mestre de Meyerbeer *Gli Ugonotti* y sense dupte la més coneguda de nostre públich puig difícilment se passa temporada sense cantar-se.

La *reprisse* en lo present any ha sigut molt desgraciada, ja que casi tots los artistas, inclós la senyora Darclee sentiren mostrars de desagrado. En honor á la veritat, cap dels artistas demostrá possehir qualitats pera cantar avuy en día lo personatge á ell confiat. Sols estigueren acertadas las segonas parts y los coros.

Las censuras que s'feren á la Direcció foren generals per haver posat aquesta obra ab tanta deficiencia de personal.

Está en preparació *La Africana* y sembla que han comensat los ensajos de la nova del mestre Manen *Giovanna di Napoli*.

ROMEA

Dilluns, benefici del primer actor D. Enrich Borrás que s'emportá las simpatias del públich parroquiá d'aquella casa. La nota ixent de la vesprada fou l'estreno d'un monólech d'en Santiago Rusiñol *Lo prestidigitador* que vá pasar per lo ben fet del treball d'en Borrás; encara que no siga propi de son vol sinó del actor cómich de la companyia com deuria compendre'ho en Borrás repartint'ho ab justesa. L'obreta d'en Rusiñol, sens dupte fou escrita á corre-cuyta, ó be quan era petit l'autor perque respira una ignocencia y una mansuetut cor-prenedoras, trobanti els xistes de 'l motllo de sempre, y molt faltats de agudesa. Aquest autor se complau en fer sos estudis teatrals fora l'ambient de la terra; presenta tot sovint tipos exótichs, com el d'aquest monólech que no son de la terra ni ho serán may; tot lo que 'ns explica, ho deu haber vist fer el Sr. Rusiñol á n'algún bohemí «parisench» però aquí á Catalunya no hi ha ningú que parli, fassi y pensi com aquell pobre infelís de «Pres-tidigitador» que 'ns pinta en Rusiñol.

Pera demá está anunciat l'estreno del drama de Pous Pagés *Lo mestre nou*.

La setmana entrant ne parlarém.

NOVETATS

Dissap'e passat va apareixer á las taulas d'aquest hermós Teatro la *divette* Mlle. Albany Debriége, que malgrat haver ja cantat moltas vegadas á Barcelona, resultava una novetat pe 'ls aficionats al art seriós y per la gent que no concorre als cafés-cantants, ahont fins ara s'havía presentat.

Mlle. Albany Debriége té totas las bonas qualitats y tots els defectes artístichs que ha de reunir la que els francesos anomenan *étoile*, que ho es verament la Debriége per sa bonica veu, extensa y ben matisada en sos registres; per sa escola correcte y elegant, per la gracia de sa dicció y la netedat de vocalisació, de la que no n'escapa ni un mot; per sa figura esculptural, cara expressiva y picarona; elegancia en lo vestuari, joyas, en la presentació escénica y totas aquellas camándulas y trapperías que gastan las francesas, barrejantlas ab l'art verdader per engatussar millor als morenos... y á n'aquells de las riallas fortas que no faltan may quan surt dona guapa y ben escotada.

Vist l'éxit que ha obtingut Mlle. Debriége, la Empresa ha prorrogat son contracta per tres funcions més y además pera demá 'ns té anunciada altre atracció que ho será la famosa batllarina espanyola Srta. Romero que s'ba fet tant célebre en varis concerts de Paris.

TIVOLI CIRCO EQUESTRE

En pochos días hi han hagut debuts molt notables, entre ells la *troupe* Ancilotti, que tant en sos trevalls en las biciletas com en los árobátichs, han cridat poderosament la atenció.

També ha lograt un gran éxit l'equilibrista Mr. Vichi que ab tot y venirne sovint de artistas de igual género se l'ha reconegut com á un dels més notables; é igual sort ha tingut Mr. Arnesen que ab justicia se li diu lo *non plus ultra* perque resulta aixís mateix son original trevall.

Acompanyan molt bé als esmentats artistas los excéntrichs Andreus y Beb, y los ja coneguts Dolinda Miniggio, germans Carpi y tonto Fidel.

No content lo senyor Alogría ab tant escullit personal, pera avuy anuncia le debut de Mlle. Charlotte de Valsois, famosa domadora que presentarà quatre elefants notablement amaestrats.

GRAN-VIA

Desde dissapte hi actúa la companyia de *género chico* que dirigeixen los Srs. Bergés y Conti y tant per lo personal de la mateixa, com per las obras fins avuy representadas y per la innovació de fer las funcions per seccions y á preus económichs, se pot dir que tots los dias han contat tants éxits com plens y aquets han sigut á diari.

En la companyia hi sobressurten las Sras. Valdés, Pinós y Gomez que fan las delicias del públich principalment en *El género infimo* que ha sigut la obra fins avuy més ben representada.

Sembla que la variació será la nota que imperará en la companyia y á ser així, li vaticiném un gran éxit.

NOU RETIRO

Pera diumenje próxim s'anuncia la inauguració de la nova temporada ab la companyia dramática del Sr. Arolas que dirigeix lo Sr. Ortega de la que 'n forman part las reputadas actrius Sras. Ricart y Juani.

Lo repertori que posseheix la companyia es molt extens y variat per lo que es de esperar farà una profitosa temporada.

UN COMICH RETIRAT

LA TOMASA

La qüestió dels Tranvias

—Si com ara 't veig igual,
seré teva, Monegal.

Un'altra vegada la mà del assessí ha donat gust al gati llo del seu revólver pera cometre un homicidi, ó un regicidi, no se sab del cert.

Un tal Joseph Collar, un boig ó un desgraciat (difícil es esbrinarho) dissapte á la tarde, á Madrit, al sortir de la iglesia la familia real, junt ab sos servidors més distingits, va disparar un tret sobre 'l según cotxe de la comitiva.

L'agressor diu que no s' proposava matar á cap persona real, sino al Majordom Major del Palau, que precisament no 's trovava allí.

Motiu de la agressió: 'l no haver obtingut en Collar prompte contestació á una instancia presentada per ell al esmentat Majordom, demanant colocació.

Lo motiu, com se veu, no pot atenuar la enormitat de la agressió, apart de que la sana rahó may aconsella que un home atenti contra la vida d' un altre.

Aixís, donchs, en Collar, si no es un dement ha contret tota la responsabilitat d' una agressió indigne.

Peró... si 'l motiu indicat es cert, hem d' aprofitar aquesta ocasió pera obrir 'ls ulls á la pietat als que á sa mà tenen el concedir ó negar empleos. Donguin treball, sempre que puguin donarne, á qui 'n demani, però quan no 'ls siga possible, no fassin passar ab panyos calents, com vulgarment se diu, á qui solliciti feyna, porque 'l qui no té pa y confia en la paraula d' un home, si aquesta no 's porta á compliment, s' entrega á la desesperació, y en aquet cas ja no cal buscar raiocini en els seus actes.

Afrentós, terrible es l' homicidi, però ¡per Deu! tinguém pietat dels indigents, porque, com dihém en aquesta terra: *Qui s' espera 's desespera.*

Llegim: «La Lliga d' exterminació dels borratxos establerta á Chicago, ha lograt que 's tanquessin els establiments de begudas de Gislou.

«Los idólatras de Baco, borratxos d' ira, s han dirigit contra sos perseguidors á cops de revólver.

«Un membre de la Lliga anomenat White, ha mort d' un tret.»

White equival á *Blanch* en el nostre idioma, per quin motiu l' agressor pot dir que ha donat en el *blanch*.

Peró 'l jutje tindrà bon cuydado de que ara dongui en el *negre*, ó siga en la presó.

¡Hi ha contrastos que s' imposan!

Nosaltres no som dels qu' anuncian las milloras del nostre periódich ab anticipació y á só de bombos y platerets.

Aquest número extraordinari, pe 'l gasto que representa 'l tiratje á varis colors, ha sortit al carrer sense que n' haguessim dit una paraula.

Altras milloras tenim en preparació, que podrán apreciar els nostres favoreixedors.

LA TOMASA que fent un verdader esforç ha lograt reunir un distingit personal de Redacció, defensor dels més nobles ideals moderns, pensa realisar nous esforços encara, pera correspondre al creixent favor del públich.

En fi: bé prou qu' ho veurán.

A n' al senyor, que 'ns ha preguntat per carta, si tindriam inconvenient en publicar noticias de *fora*, hem de contestarli, que 'ns sembla haver ja manifestat en altra ocasió, que, tota vegada que la major part dels exemplars del nostre periódich se venian fora de Barcelona, publicaríam gustosos totas aquellas noticias interessants que rebessim de qualsevol dels pobles catalans; y avuy nos ratifiquém en lo ja manifestat.

Solzament imposarém una condició á las personas que 'ns favoreixin ab semblants noticias. y es la de que vingan aquestas autorizadas ab la firma dels nostres corresponents en las poblacions respectivas.

Entesos.

L' altre dia l' *Avi Brusi* ensalsant al *Vell Pastor*, (potser porque ell es un *gueto*) y un *gueto* també era 'l mort), digué que 's deu á en Sagasta la important *Restauració* de la vella monarquia, que tenim els espanyols, y que *Deu 'ns la mantingui*, que sempre fora milló que *mantenir-la nosaltres*, ja que li hem donat en or, entre pares, fills y tias, uns vuytanta set millóns de duros, en poquets anys, y encare en tenim per molts, puig la prole va en *crescendo* gracias al cel, qu' així ho vol.

La *restauració* es careta —guardant el respecte al mort y ab permis del Sr. Brusi— donchs, ab tots aquells millóns segóns càlculs d' un demócrata, desvergonyat com ell sol, podriam tenir bons barcos, grans carreteras y ports, y encare 'ns en quedaria á n' els pobres espanyols no per fernes *restaurar* els mobles, ja molts ja poch, que tinguém á casa nostra, sino per comprarlos nous ¡tot lluhint un gorro-frigi molt més vermell qu' un pebrot!

Per fi l' Ajuntament va acordar la setmana passada, declarar la guerra á las Companyias d' alumbrat, explotant pe 'l seu compte una fàbrica de gas d' aygua, ó gas pobre, com algunas l' anomenan.

Tal acort ha sigut molt ben rebut per Barcelona, especialment pe 'ls farmacéutichs y taberners, per la gran tirada qu' uns y altres tenen á l' aygua.

En cambi 'ls richs y 'ls borratxos se n' han enterat ab disgust: els primers, porque trovan que l' us de gas *pobre* desdiu d' un *aristócrata*, y 'ls altres, porque més qu' un metro cúbich de gas d' *aygua*, s' haurian estimat una bota de gas de *vi*.

¡Es tan difícil acontentar á tothom!

En el moment de ferse las descàrregas d' ordenansa en l' enterro d' en Sagasta, va reventarse un canó, ferint greument en un bras y en una cama á un jove que treya fotografias del acte fúnebre.

El pobre jove 's proposava guardar un darrer recort de l' home de la *Restauració*, y ara diu que ja 's contentaria ab que li *restauressin* el bras y la cama.

Fotógrafos d' afició, prenén exemple. Ja 's *reventan* els canons per castigar el que vosaltres, enfocant á tort y á dret, ja teniu cuyta y *reventada* á mitja Humanitat.

Se 'ns han fet gran elogis del discurs pronunciat la setmana passada en lo Centre Unió Republicana de Valls, per don Ramón Aguiló.

En dit discurs, va probar l' esmentat senyor, qu' únicament en lo govern republicá poden trobar solució pràctica las ideas socialistas, malgrat sostenir alguns d' aquets que pera la realisació de sos ideals, la forma de govern no es fonamental.

Nosaltres qu' estém completament d' acort ab el senyor Aguiló, puig opiném que sols en la República poden els homes trovar la verdadera justicia y ocupar els llochs elevats, per sa honradesa y son talent, felicitem al citat republicá, desitjant que dirigeixi sovint sa brillant paraula als obrers de Valls, cridantlos al sí d' un partit qu' es l' únich que pot avenirse ab las nobles ideas de germanó, sostingudas pe 'ls pobles dignes qu' han sabut enderrocar rancias tradicions.

A uns vehins de Sarreal
(provincia de Tarragona)
mentres devots se miravan,
un palm oberta la boca,
el pas d' una professó,
els lladres, que may no dormen,
van sanquejarlos la casa,
robantlos la millor roba
molts objectes de valor
y quinze mil pessetonas.
Aixó lector estimat,
com un y un fan dos, demostra,
qu' aqui no val á badar,
mirant festas religiosas,
puig mentres á Deu veneras,
creyent segura ta porta,
lo diable, que fá 'l que vol,
astut els quartos te roba.

Recomaném á tots els aficionats á las bonas begudas l' «Anís Perla» destilat per l' acreditat fabricant Sr. Giralt, qui ab el seu excelent «Cummel» y esquisits roms s' ha fet una verdadera reputació.

S' assegura que la familia del millonari yanki Mr. Morgan, ha promés á Eleonora Duse avansarli la suma de 750 mil franchs pera construhir un teatro destinat á la representació d' obras del teatro nacional italiá.

S' ha assegurat també que 'ls senyors Girona, Comillas y Güell, no volguent ser menos que la familia Morgan, han promés suscriurer's... ab cinch pessetas cada hu, si s' obra una suscripció pera construir un teatro catalá en competencia ab el de Romea.

No s' espanti, no, senyor Franquesa; que 'ns sembla que es exagerada la .. cantitat de suscripció.

Los Srs. Camps, Bordajá y C.^a, reputats fabricants del *Quina Momo*, y *Ginebra Aromatica*, com á regalo de cap d' any reparteixen á sos favoreixedors unas bonicas misteras de metall, en las que anuncian la especialitat de la Casa.

Tingan dits senyors molts prosperitats y molts anys de vida pera fer semblants regalos.

Floretas

¿Per qué 'l xicot t' ha deixat
d' aqueix modo 't desesperas?
¡Vaja: que la gent riurá!
-¡no fassis tanta comedia,
que ab aquets brams, ets capassa
de fer enternir... las pedras!

Ahir, en broma, un carmetlo
á la boca et vaig posá;
tú bufona, també en broma,
aqueix dit vas caixalám'...
y... ¿Veus que portan las bromas?
Ara 'l tinch tot ple de mal.

¿Mon cor vols? ¡Oh! si que sento
no poguert' serví... ¡de veras!
Lo meu cor li dat á tantas
que al últim, he quedat sense!

E. MAS Y ABRIL.

Concell

Saltiróns al branquilló
y del branquilló á la branca,
y cansons y més cansons
tu que tens el món per patria.

Refilas á bon matí
banyante en fresca rosada,
cantant á la llibertat,
dant mercés al sol que avansa.
Dintre l' ombra del fullám
passas tota la jornada
fins que l' ángel de la nit
en el bosch extén sas alas;
llavoras en niu d' amor
t' aijocas ab ta companya...
Pro venen els cassadors
ab la xarxa preparada,
y el reclám, avants del sol,
us desvetlla ab ta estimada,
un crim preparant ab tu
uns homenots sense entranyas:

Si 't fán d' ells, ja tens presó
á ciutat, dins d' una gavia,
ab cansóns d' anyorament
passarás la vida ingrata;
y cech te farán, potser,
perque siguin tas passadas
més sentidas, alegrant
el cor lleuger d' una aymada.

G. RAVESA.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Sant Antoni dels...

Porta avuy barret de copa,
demá durá barretina
y 'l renech més fluix qu' enjogui
será ¡Me caso ab Cristina!

Si ab ases ha de tractá,
ja té feyna pobre Antón,
perque diuhen qu' en el mon
abunda aquet bestia.

Lo cotxero Magarrufas,
xicot que té *bons empenyos*...
ayuy, fuma de l' Habana,
demá ¡vingan *caliquenyos*!

No es pas tot hu aná als Tres Toms
cors de dona destrossant,
ó aná á buscá escombrarias
ab el carro y el *Diamant*.